

PARLAMENTUL EUROPEAN

2004

2009

Comisia pentru afaceri externe

**PROVIZORIU
2006/2289(INI)**

18.4.2007

PROIECT DE RAPORT

cu privire la Raportul intermediar de activitate 2006 al Fostei Republici
Iugoslave Macedonia
(2006/2289(INI))

Comisia pentru afaceri externe

Raportor: Erik Meijer

PR_INI

CUPRINS

	Pagina
PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN	3
EXPUNERE DE MOTIVE.....	6

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

cu privire la Raportul intermediar de activitate 2006 al Fostei Republici Iugoslave Macedonia (2006/2289(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere Hotărârile Președinției Consiliului European, Salonic, din 19 și 20 iunie 2003, tuturor statelor vest balcanice li s-a promis că în viitor se vor integra în Uniunea Europeană,
 - având în vedere Raportul intermediar de activitate 2006 al Comisiei privind Fosta Republică Iugoslavă Macedonia (SEC(2006)1387),
 - având în vedere articolul 45 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A6-0000/2007),
- A. întrucât lărgirea viitoare a Uniunii Europene nu reprezintă un scop în sine, întrucât se cere respectarea cu strictețe a criteriilor stabilite la Copenhaga de către statele membre și deoarece fiecare țară candidată va fi evaluată pe baza propriilor merite,
- B. întrucât de la recunoașterea statutului de țară candidată de către UE la 17 decembrie 2005, nu au avut loc negocieri de aderare cu Fosta Republică Iugoslavă Macedonia,
- C. întrucât înainte de aderarea la UE, Fosta Republică Iugoslavă Macedonia trebuie să ajungă la un consens intern privind toate aspectele importante în domeniul necesității ca diversele grupuri de populație să conviețuiască în pace, democrație și egalitate,
1. Observă cu satisfacție că ulterior conflictului intern din 2001, în strânsă colaborare cu UE, au fost găsite soluții în cadrul acordului cadru de la Ohrid care permit locuitorilor aparținând celor două grupuri lingvistice majoritare să conviețuiască în pace și egalitate, prin întărirea poziției limbii albaneze în guvern și educație, prin reorganizare municipală și prin intermediul majorității calificate (modelul Badinter) care protejează poziția minorităților etnice în luarea deciziilor în parlament; și că în 2007 s-a ajuns la un acord asupra zilelor naționale a diferitelor grupuri etnice;
 2. Subliniază că acordurile Badinter sunt menite a fi o modalitate de dialog și consens într-un stat multi-etnic; observă că la începutul lui 2007 ca urmare a nemulțumirii privind aceste hotărâri, majoritatea membrilor parlamentari vorbitori de limbă albaneză și-au încetat activitatea parlamentară, și are convingerea că prezentele dezbateri vor face posibil ca toate partidele alese în parlament să-și reia atribuțiile parlamentare;
 3. Recomandă tuturor celor implicați să învețe din modul în care Belgia, Spania, Italia și Elveția au reușit să creeze un guvern și un sistem educațional care ia în considerare substanțialele diferențe lingvistice regionale; solicită încheierea de acorduri viitoare privind felul în care cele două grupuri de populație majoritare și diferitele minorități (inclusiv romi, turci, vlahi, sârbi și bosniaci) conviețuiesc pe baza egalității și în armonie,

și speră ca funcțiile din guvern să fie ocupate proporțional de membri din toate grupurile de populație;

4. Subliniază că sunt câteva țări în Europa ale căror nume coincide cu numele unei părți a teritoriului statului vecin și că fiecare stat își alege în mod liber numele; salută faptul că emblemele naționale sunt create astfel încât să nu facă referire la cele trei provincii din nordul Greciei care poartă de asemenea numele de Macedonia și regretă recenta schimbare a denumirii aeroportului național în „Alexandru cel Mare”;
5. Regretă că de la acordul interimar din 1993, prin care pentru obținerea recunoașterii internaționale s-a recurs la denumirea „Fosta Republică Iugoslavă Macedonia”, nu s-a ajuns încă la un acord cu Grecia, țara vecină, în ceea ce privește diferența de sens a numelui „Macedonia” în tradiția slavă și în tradiția greacă, și asupra implicațiilor în folosirea numelui în relațiile bilaterale și internaționale, și îndeamnă pe cele două țări să inițieze dezbateri asupra acestei chestiuni și să ajungă la un acord de succes până la sfârșitul anului 2007;
6. Regretă că în definirea viitorului statut al Kosovo nu a mai fost posibilă demarcarea frontierelor; are convingerea că se va ajunge la un acord privind acest aspect în scurt timp și salută faptul că fermierii implicați pot să folosească părți din terenurile lor care se află de cealaltă parte a frontierei;
7. Atrage atenția asupra necesității unui acord de durată, în ceea ce privește simplificarea traficul vamal cu Kosovo, în mod special în vederea relațiilor reciproce în domeniul educației, culturii, forței de muncă și legăturilor familiale;
8. Subliniază necesitatea de a proteja calitatea apei râului Vardar, care traversează aproape întreaga țară și se continuă pe teritoriul Greciei sub numele de Axiós, de poluarea cauzată de industrie și de zonele urbane;
9. Face apel de urgență pentru îmbunătățirea și întreținerea calității și nivelului apei în lacurile de frontieră din Ohridsko Ezero, Prespansko Ezero și Dojransko Ezero și pentru acorduri efective cu privire la acest aspect cu țările vecine Albania și Grecia;
10. Atrage atenția asupra nevoii de a preveni crearea și extinderea gropilor de gunoi ilegale de-a lungul drumurilor, albiilor râurilor și la marginea zonelor împădurite printr-un sistem de separare a colectării deșeurilor în cea mai mare măsură posibilă;
11. Atrage atenția asupra nevoii urgente de introducere a unui salariu minim stabilit prin lege ca metodă de combatere a sărăciei și inegalităților sociale; subliniază nevoia ca diferitele federații sindicale să fie capabile să coexiste pe baza egalității, și subliniază că prezenta cerință privind sindicatele să organizeze 33% din forța de muncă relevantă înainte să devină parteneri contractuali înseamnă că cifrele actuale ale membrilor sunt puse în discuție constant de către părțile interesate;
12. Subliniază că investitorii străini sunt protejați mai mult de siguranța legislației, transparență și eforturi de combatere a corupției, decât prin scăderea taxelor cu 12 sau 10%, ceea ce poate duce la o lipsă majoră de resurse pentru ca guvernul să îndeplinească cerințele din domeniul asigurărilor sociale, serviciilor publice, mediu și infrastructură;

13. Subînțelege că autorizarea băncilor străine ar trebui să fie fondată pe criterii egale pentru toți, precum respectarea cerințelor legii în domeniul tranzacțiilor valutare, impozitelor și protecția consumatorului, și respinge favorizarea anumitor companii sau a țărilor unde acestea își au sediul social;
14. Atrage atenția asupra importanței îmbunătățirii și întreținerii rețelei de cale ferată, traficul feroviar intern și de tranzit între Grecia și Serbia; salută reconstruirea rețelei de cale ferată de legătură cu Kosovo și regretă lipsa progresului în realizarea liniei ferate directe cu Bulgaria;
15. Face apel de urgență pentru menținerea independenței transmisiunilor publice stabilite prin Legea din noiembrie 2005, care – contrar situației anterioare de intervenție politică – respectă standardele europene în domeniul media;
16. Consideră că nu este de dorit ca funcționarii să-și piardă serviciul odată cu schimbarea guvernului și dorește ca funcționarii civili specializați să îndeplinească nevoile *acquis*-ul UE și să-și continue activitatea;
17. Solicită guvernului să cerceteze circumstanțele în care un cetățean german, Khaled El-Masri, a fost răpit în 2003 în Afganistan și cere de urgență încetarea oricăror angajamente cu țări care nu sunt membre ale UE, care subminează drepturile omului sau condamnarea crimelor de război;
18. Subliniază că aderarea la NATO este o alegere liberă pentru orice țară și nu depinde de aderarea la UE;
19. Face apel ca toate statele membre UE să recunoască pe deplin pașapoartele, să anuleze taxele naționale suplimentare de viză și să ușureze accesul cel puțin al studenților, oamenilor de știință, jurnaliștilor și oamenilor de afaceri;
20. Subliniază avantajul experienței din negocierile anterioare cu Slovenia și Croația care au moștenit aceleași legi comunitare și experiența practică cu Fosta Iugoslavie, cu privire la fosta Republică Iugoslavă Macedonia ca țara cu cele mai mari șanse de a se integra prima în UE după Croația, pe baza propriilor merite și acordurilor existente cu UE;
21. Solicită, în urma acordurilor interimare interne la care reprezentanții celor două grupuri lingvistice majoritare au ajuns privind folosirea limbii, tipul de guvernământ și procesele legislative, pentru ca statutul de țară candidată la UE care i-a fost conferit în 2005, să fie urmat cât de curând de începerea efectivă a negocierilor de aderare;
22. Solicită Președinției să înainteze această hotărâre Consiliului și Comisiei, guvernelor și parlamentelor statelor membre și guvernului și parlamentului Fostei Republici Iugoslave Macedonia.

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Caracteristici generale ale țării

Imediat după frontiera externă a Uniunii Europene, la nord de statul membru Grecia și la vest de statul membru Bulgaria, ambele state membre UE, se află regiunea cuprinsă de bazinul râului Vardar. Această regiune a făcut parte secole de-a rândul, până în 1912 din Imperiul Otoman, iar principalul oraș Skopje (în limba turcă „Üsküb” și în limba albaneză „Shkup”) a fost apoi capitala „wilayet” (provinciei) Kosovo, care includea de asemenea zona de nord, care în prezent așteaptă un viitor statut administrativ; În urma efectelor războiului din Balcani, regiunea bazinului râului Vardar a aparținut Serbiei din 1912 până în 1941, când a primit statutul de provincia Vardarska. După perioada de ocupație fascistă, timp în care a fost divizată din considerente administrative între Albania și Bulgaria pe baza frontierelor etnice, s-a bucurat de autonomie extinsă în perioada 1945-1991 ca semi-republică cu numele de Macedonia. Acest nume a fost preluat din denumirea preferată grupul cel mai numeros din zonă, încă din secolul al XIX-lea, dar coincide de asemenea cu o parte din istoria Greciei și cu folosirea numelui pentru trei provincii de graniță din nordul Greciei. Au existat diferențe de opinie cu țara vecină Grecia, din momentul independenței asupra numelui constituțional „Republica Macedonia”.

Ca parte a Iugoslaviei a avut relații strânse cu statele membre pe atunci ale Comunităților Europene până la obținerea independenței în 1991. Circulația transfrontalieră în Europa a fost relativ ușoară în lipsa necesității vizelor, azi în vigoare. Alături de Serbia și Croația, a îndeplinit un rol important ca zonă de tranzit între statul membru UE, Grecia și cele ce aveau să devină mai târziu state membre UE, Austria, Ungaria și Slovenia și țările mai îndepărtate. Parțial ca rezultat al legăturilor stabile de lungă durată cu actuala zonă a UE, opinia publică internă este, deși divizată din punct de vedere lingvistic și al preferințelor politice, unanimă în favoarea aderării timpurii la UE.

Totuși, această țară este relativ necunoscută în UE, și este și mai puțin cunoscut faptul că după aplicarea la data de 22 martie 2004 a obținut statutul de țară candidată la UE la data de 17 decembrie 2005. Ceea ce este mai bine cunoscut lumii din exterior este disputa lingvistică internă și diferența de opinie cu Grecia asupra numelui țării. În procesul aderării la UE aceste două subiecte sunt la fel de importante ca aspectele obișnuite din domeniul administrației, menținerea legalității, infracționalitatea, economiei sau mediului, cărora le-a fost acordată o atenție sporită în timpul valului major de extindere din 2004 și 2007.

2. Varietate culturală

După ocupația grecească și iliră din trecutul îndepărtat, populația a fost formată multe secole din macedoneni slavi, cu o limbă vorbită asemănătoare bulgarei și sârbei și de asemenea cu scris chirilic. În vest și nord-vest, în special pe cursul superior al râului Vardar în jurul orașelor Gostivar și Tetovo, limba majorității populației este albaneza, cu scriere latină. De asemenea aici, a avut loc o distribuție din timpuri străvechi a minorităților: romi, turci și vlahi pe de o parte și pe de alta, grupuri slave înrudite cu macedoneni, precum sârbii și bosniacii. Astfel, varietatea lingvistică și culturală a fost de mult timp caracteristica regiunii. Această varietate este reflectată de asemenea și în relațiile partidelor politice.

Timp îndelungat, în absența autodeterminării, naționalismul populației macedonene a crescut în mod consistent. Inițial naționalismul s-a îndreptat împotriva ocupației turcești, apoi împotriva alianței cu Bulgaria încheiată prin tratatul de pace de la San Stefano din 1878 și apoi împotriva îndelungatei anexări la Serbia. Prin folosirea simbolurilor împrumutate din istoria grecesco-macedoneană a intrat de asemenea în conflict cu Grecia. Mai mult, acest naționalism a fost perceput mai ales de grupurile de populație nemacedoneană, mai ales grupul vorbitorilor de limbă albaneză, ca o amenințare la limba și cultura lor. Acest lucru s-a aplicat în special viziunii că ar trebui creat un stat monolingv în care ceilalți trebuie să se adapteze la folosirea limbii slave macedonene ca limbă unică de guvernământ și educație.

3. Facilități lingvistice pentru albanezi și alte categorii

Până în 1912 toți vorbitorii de limbă albaneză locuiau în zone care acum s-au răspândit în Albania și alte patru regiuni diferite ale fostei Iugoslavii (vestul și nord-vestul Macedoniei, sud-vestul Serbiei, majoritatea Kosovo, care din 1999 a încetat să fie administrată de Serbia, și sudul Muntenegrului) au fost administrate de Istanbul ca parte a Imperiului Otoman (Turc). În perioada 1918-1991 aceste zone au rămas cu excepția Albaniei unite cu Iugoslavia. Ca rezultat au existat relații strânse îndelungate între cele două grupuri majore de vorbitori de albaneză, Kosovo și regiunea de pe cursul superior al râului Vardar. Absența din ultima regiune a învățământului superior oficial în limba albaneză, a încurajat studenții să studieze în Kosovo în perioada 1999-2001, întărind și mai mult relațiile. În 2001 a devenit evident într-o manieră violentă că nu s-a ajuns la relații bune în cei zece ani de la obținerea independenței între vorbitorii de macedoneană și vorbitorii de albaneză.

În parte, ca rezultat al medierii și sprijinului din partea UE, s-a ajuns la o soluție în cadrul Acordului-cadru de la Ohrid. Pe lângă încetarea ostilităților și dezarmarea voluntară au fost stabilite următoarele puncte:

1. Reorganizarea autorităților locale, cu puteri sporite pentru guvernul local.
2. Nediscriminare și reprezentare proporțională a minorităților în administrația publică și în politică.
3. Procedurile parlamentare au fost modificate pentru ca voturile privind aspectele delicate (precum drepturile minorităților, administrare locală autonomă și unele numiri) necesită „majoritatea dublă” (*Majoritatea Badinter* înseamnă că trebuie să se întrunească majoritatea nu doar în parlament, ci și printre reprezentanții minorităților).
4. Statut egal al limbilor în guvern și educație. Orice limbă care este vorbită de cel puțin 20% din populație, este limbă oficială și statul va acorda sprijin financiar pentru învățământul universitar în aceste limbi.
5. Diversitatea identității, cu libertatea autorităților locale de a plasa simbolurile segmentului de populație majoritar pe clădirile publice.

Acordul-cadru a determinat 15 amendamente la Constituție și la un nou Preambul al Constituției. Până în 2006 a fost un proces continuu de adaptare legislativă și armonizare sporită conform Acordului-cadru de la Ohrid. Partidul majoritar al populației vorbitoare de limbă albaneză, părăsește guvernul, de la alegerile și de la formarea guvernului din acest an, iscându-se discuții de proporții asupra aplicării majorității Batiner. În urma boicotării activităților parlamentare de către partidele BDI (UDI) și PDP se desfășoară dezbateri pentru a se ajunge la un acord.

4. Numele țării și atitudinea Greciei

Sobrania, parlamentul fostei Republici Iugoslave Macedonia, a adoptat noua Constituție la data de 17 noiembrie 1991, prin care țara a fost definită ca stat suveran cu numele de „Republica Macedonia”. Deși conform criteriilor Badinter toate fostele republici iugoslave vor putea să obțină recunoaștere internațională ca state independente, noua țară nu a fost admisă în Națiunile Unite până la data de 8 aprilie 1993.

Motivele refuzului de acceptare a calității de membru au avut la bază în principiu, sensul numelui „Macedonia”, care din punct de vedere istoric este cunoscută ca țara lui Alexandru cel Mare (356-323 Î.C.) care a reușit pentru o scurtă perioadă să-și extindă imperiul până în Pakistan. Din rațiuni lingvistice și culturale ale vremii respective, vecinul de la sud, Grecia, consideră Macedonia antică ca făcând parte din istoria proprie și numele Macedonia ca nume național. Folosirea aceluiași nume de o țară învecinată, cu limbă și cultură diferită, provoacă obiecții considerabile din partea opiniei publice din Grecia. Obiecțiile Greciei nu neagă nerecunoașterea dreptului țării la independență sau refuzul de cooperare efectivă cu vecinul din nord, ci dorește să exprime ideea că prin adăugarea conceptelor de „Vardar”, „Skopje” sau „Nord”, statul cu numele constituțional „Republica Macedonia” nu include întreaga regiune care este considerată din punct de vedere istoric Macedonia.

Conform unui acord interimar, Națiunile Unite au denumit țara provizoriu până în 1993, „Fosta Republică Iugoslavă Macedonia”, des prezentată abreviat în engleză „fYRoM” fapt de neînțeles pentru opinia publică, atât pe plan intern, cât și pe plan extern. Totuși Statele Unite, Federația Rusă, Republica Populară China și chiar câteva state membre UE folosesc numele constituțional de „Republica Macedonia”, omițând referirile la situația administrativă precedentă inclusă în termenul „fYRoM”. Referințe istorice de acest gen sunt neobișnuite. Cu atât mai mult, cu cât în Europa există, pe lângă statul independent Luxemburg, o provincie belgiană cu același nume, în timp ce statul independent Moldova folosește același nume pentru partea de nord-est învecinată cu România. Din nou, statul Azerbaidjan, din punct de vedere geografic parte a Europei, poartă același nume ca și două provincii din Iran. În toate aceste cazuri folosirea repetată a aceluiași nume nu cauzează probleme. Prin urmare, în acest caz disputa nu este atât de mult axată pe denumire, cât pe teama unor pretenții teritoriale.

În acest sens este regretabil că denumirea aeroportului național *Aerodrom Skopje* sau *Petrovec Airport*, situat la est de Skopje, care până în decembrie 2006 a purtat acest nume, i-a fost schimbată denumirea în Alexandru cel Mare (*Aleksandar Veliki*). Acest simbol naște confuzii cu aeroportul internațional *Megas Alexandros* la est de orașul grecesc nordic Kavala, nume care are aceeași însemnătate. Pentru încredere reciprocă este important ca înainte de aderarea la UE să se încheie un acord bilateral între țări asupra folosirii numelor în relațiile reciproce și în ceea ce privește înlăturarea oricăror neînțelegeri sau tensiuni viitoare în ceea ce privește simbolurile și pretențiile teritoriale.

5. Alte considerații

Regimul vizelor statelor Schengen UE, și condițiile și mai stringente pe care Grecia le impune pentru acces, cauzează neplăceri și izolarea tinerei generații la un nivel mai ridicat decât au fost părinții lor vreodată de vecinătatea europeană. În timp ce integrarea la UE nu este accelerată, orientarea către Statele Unite este în creștere. Acest lucru a fost exprimat printre altele, prin acorduri prin care nici unui cetățean american nu va fi predat Curții Penale Internaționale (ICC) de la Haga și prin predarea cetățeanului german Khaled el-Masri

agenților CIA din Afganistan. Mai pozitivă este participarea la Acordul de Stabilizare și Asocieră (ASA) și la Asociația Central Europeană a Liberului Schimb (CEFTA), care au legătură cu UE, și care pot sprijini revigorarea și întărirea economiei care din 1991 dă semne de boală. Siguranța legislației interne va duce la creșterea acestui efect mai mult decât intenția actuală de reducere a taxelor la nivelul extrem de mic de 10%.